

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะ Soft Skills เพื่อการจัดการเรียนรู้ของครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

Needs Assessment for Soft Skills Development in Teachers' Learning Management in Schools under The Secondary Educational

Service Area Office 25

ชโลทร โชติเกียรติเวช (Chalotorn Chotikeeratvatch)^{1*} ดร.วัลลภา อารีรัตน์ (Dr.Wallapha Ariratana)**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะ Soft Skills เพื่อการจัดการเรียนรู้ ของครู 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะ Soft Skills เพื่อการจัดการเรียนรู้ของครู ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร และครู 4,023 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 351 คน ผลการวิจัย พบว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ 1) คือ ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา 2) ด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการจัดการข้อมูล และ 3) คือ ด้านทักษะในการสื่อสาร ผลการศึกษา แนวทางในการพัฒนาพบว่า 1) ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา ผู้บริหาร ควรส่งเสริมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การเรียนออนไลน์ การทำวิจัยในชั้นเรียน และการนำระบบวงจรคุณภาพ PDCA สู่อุปกรณ์ปฏิบัติจริง จัดการความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม และเผยแพร่วิธีสอนที่ดีเลิศของครู 2) ด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการจัดการข้อมูล ผู้บริหารควรให้ครูจัดทำแผนพัฒนาตนเอง (Individual Development Plan : ID PLAN) พัฒนาระบบการนิเทศภายใน ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย สร้างขวัญกำลังใจครู และสนับสนุน ให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย 3) ด้านทักษะในการสื่อสาร ผู้บริหารควรจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ กระตุ้นให้ครูใช้สื่อ และเทคนิคที่หลากหลาย พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to study needs assessment to develop soft s skills for teacher learning management, 2) to examine guidelines in soft skills development for teacher learning management. The population were 4,023 administrators and teachers, and the samples were 351 people. The research results the first three priority as follows: 1) Critical thinking and problem solving skills, 2) the life-long learning and information management , and 3) the communication skills. The study results on guidelines for the development indicated that: Skills, critical thinking and problem solving : workshop process, learning lessons online , encourage to conduct the research, encourage to bring quality cycle (PDCA) into the real practice, manage the knowledge about innovations, and disseminate excellent teaching methods. The aspect of lifelong learning and information management: Determine to make Individual Development Plan: (ID PLAN), develop the internal supervision share and learn together ,use modern technology ,build teacher morale, support a wide range of learning resources. The communication skills : Manage the information system, encourage to use the media and various , develop the information system.

คำสำคัญ: ทักษะ Soft Skills การจัดการเรียนรู้

Keywords: Soft Skills, Teacher's learning management

¹ Correspondent author: Chalotornsarai@gmail.com

* นักศึกษา หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทนำ

ในยุคปัจจุบันการศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะ ความสามารถอย่างรอบ การจัดการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้บรรลุตามเป้าหมาย เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการให้การจัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของชาติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และสื่อ การเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งการดำเนินงานนั้นต้องอาศัยความร่วมมือ ของครู บุคลากร และ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียนนั้น จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมความรู้ใหม่ๆ ในการจัดการเรียนการสอน [1] การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 โดยมีหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ [2]

ในโรงเรียนจำเป็นต้องส่งเสริมให้ครูมี Soft Skills ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จต้องมีการสื่อสารมีส่วนในการพัฒนาผู้ร่วมงาน ดังนั้นครูในยุคปัจจุบันต้องมีทักษะรอบด้าน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ในเรื่องของการพัฒนาครู โดยให้ครูเป็นผู้ที่มีความสามารถและทักษะที่เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารจัดการ และเป็นผู้นำทางวิชาการ ครูและผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน สร้างความมั่นใจและไว้วางใจ ส่งเสริมให้รับผิดชอบต่อผลที่เกิดกับนักเรียน ที่สอดคล้องกับวิชาชีพ[3] การที่ครูมีเฉพาะทักษะหลัก Hard skills อาจยังไม่เพียงพอ ทักษะที่มีความจำเป็นสำหรับครูเช่นกันคือ ทักษะ Soft skills Soft Skills มีส่วนส่งเสริม Hard Skills และมีผลกระทบต่อความสามารถของครูในการทำงาน เช่น ทักษะการสื่อสาร ในการทำงานระหว่างครูกับเพื่อนครู การสอนงานระหว่างเพื่อนครู และผู้บริหารกับครู ทักษะการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกันเป็นทีมในสถานศึกษา [4] บุคคลที่มี Soft Skills ที่ดีจะก้าวหน้าเร็วกว่าคนที่มีแต่ทักษะหลัก Hard Skills เนื่องจากสามารถเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย สามารถในการคิดนอกกรอบ และยังสามารถพัฒนา ทักษะหลัก Hard Skills [5]

ดังนั้นสถานศึกษาทุกแห่งต้องมีการขับเคลื่อนด้านการยกระดับคุณภาพของนักเรียน และครู โดยครูจะได้รับความรู้และทักษะใหม่ๆ และนำสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน โดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน ซึ่งกระบวนการพัฒนาครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 25 ครูไม่สามารถทิ้งห้องเรียนไปอบรมตลอดได้ ส่วนใหญ่แล้วจะเน้นกระบวนการพัฒนาภายในโรงเรียน เพื่อเป็นการประกันคุณภาพของครูอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากครูมีภาระงานจำนวนมาก การที่จะพัฒนาครู ครูต้องใช้วิธีการ การเรียนรู้ใหม่ๆร่วมกันระหว่างเพื่อนครู ซึ่งเราจะทำงานเหล่านี้ได้สำเร็จจะต้องมีทักษะSoft Skills เป็นตัวประสาน ตัวเชื่อม ให้ครูเกิดการพัฒนาซึ่งกันและกัน อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นครูทุกคนต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร [6] ผู้บริหารต้องใช้มนุษยสัมพันธ์ในโรงเรียน เป็นตัวเชื่อมให้เกิดการทำงานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เพื่อให้เกิดการร่วมมือในการปฏิบัติงานระหว่างบุคลากรทุกฝ่าย ดังนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะ Soft Skills และ Hard Skills ควบคู่กันไปในการบริหาร [7] ไม่เพียงแต่ผู้บริหารเท่านั้น เพื่อนครูด้วยกันก็มีส่วนส่งเสริม ในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ การทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องพัฒนา Soft Skills ในเพื่อนครู เพื่อให้เกิดการทำงานอย่างต่อเนื่อง เช่น การทำงานร่วมกันของครูนั้น ครูส่วนใหญ่ต้องได้รับการพัฒนาเพื่อก้าวเข้าสู่เส้นทางของครูมืออาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

ด้านทักษะการสอน ด้านการพัฒนาตนเอง[8] ผู้บริหารจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมทักษะภาวะผู้นำด้าน Soft Skills ดังนั้น การพัฒนาทักษะ Soft Skills เพื่อยกระดับและพัฒนาศักยภาพของครูจึงมีความจำเป็นเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง[9]

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ทักษะ Soft Skills เพื่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อจัดอันดับความต้องการจำเป็นที่ต้องการพัฒนามากสุดไปหาน้อยสุด การประเมินความต้องการจำเป็นหมายถึงกระบวนการที่เป็นระบบ ใช้เพื่อกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริงส่วนใหญ่จะเน้นความแตกต่างของผลลัพธ์ และจากนั้นจะมีการจัดเรียงลำดับความสำคัญระหว่างความแตกต่างนั้น แล้วเลือกความต้องการจำเป็นที่สำคัญมาแก้ไข [10]

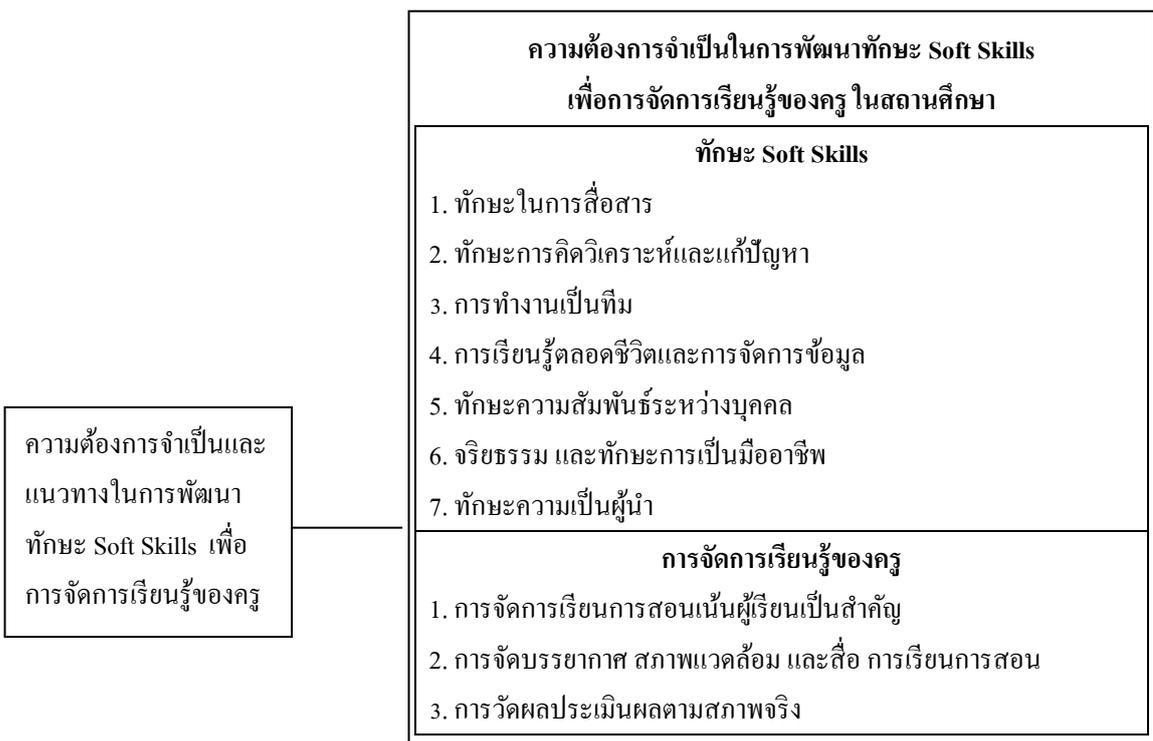
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 25 มีนโยบายยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนต่อเนื่องกับการยกระดับคุณภาพของครู เพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษาเพื่อส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ และคุณภาพผู้เรียน เน้นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และการมีความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน [11]

ซึ่งผู้วิจัยในฐานะที่เป็นข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 25 จึงสนใจที่จะศึกษา ว่าทักษะใดต้องการจะพัฒนามากที่สุด ครูจะต้องได้รับการพัฒนา ตามความต้องการจำเป็น ตามสภาพจริง และสภาพที่คาดหวัง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะ Soft skillsเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครู ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของครูที่มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลส่งผลถึงการพัฒนาผู้เรียนต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะ Soft Skills เพื่อการจัดการเรียนรู้ของครู ในสถานศึกษา อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการพัฒนาทักษะ Soft Skills เพื่อการจัดการเรียนรู้ของครู ในสถานศึกษา เป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะ Soft Skills เพื่อการจัดการเรียนรู้ของครู ในสถานศึกษา และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะ Soft Skills เพื่อการจัดการเรียนรู้ของครู ในสถานศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทักษะ Soft Skills หมายถึง ความสามารถเฉพาะ ของบุคคลในการใช้ทักษะต่างๆ ที่ช่วยส่งเสริมให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในเรื่องของความฉลาดความสามารถทางอารมณ์ ทักษะที่เกี่ยวกับข้องการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นทักษะที่ช่วยให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น และสามารถทำงานประกอบอาชีพให้ก้าวหน้าได้

2. ทักษะ Soft Skills เพื่อการจัดการเรียนรู้ของครู หมายถึง ความสามารถเฉพาะ ของครูในการใช้ทักษะต่างๆ ที่ช่วยส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งวัดจากแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วย 7 ด้าน ดังนี้ 1) ทักษะในการสื่อสาร 2) ทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา 3) การทำงานเป็นทีม 4) การเรียนรู้ตลอดชีวิตและการจัดการข้อมูล 5) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 6) จริยธรรม ทักษะทางศีลธรรมและการเป็นมืออาชีพ 7) ทักษะความเป็นผู้นำ

3. การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการให้การศึกษาที่เป็นระบบ ซึ่งต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เป็นการดำเนินการตั้งแต่การวางแผนการจัดการเรียนรู้ ไปจนถึงการประเมินผล ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และสื่อ การเรียนการสอน 3) การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยผู้วิจัยได้นำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1

เป็นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะ Soft Skills ของครู ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครู 3,847 คน และผู้บริหารสถานศึกษา 176 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 รวมประชากรทั้งสิ้น 4,023 คน จาก 84 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู 336 คน และผู้บริหารสถานศึกษา 15 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 รวมกลุ่มตัวอย่าง 351 คน โดยใช้ตารางของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน

ระยะที่ 2

นำข้อมูลที่ได้ ได้จากข้อค้นพบในระยะที่ 1 ผู้วิจัยสรุปประเด็นข้อค้นพบสำคัญ จากการตอบแบบสอบถาม เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดประเด็นในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหาร และครู จำนวน 7 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) สอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้คือ เพศ อายุ อาชีพ รายการ ตำแหน่งปัจจุบัน วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating Scale) 5 ระดับ สอบถามเกี่ยวกับ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะ Soft Skills ของครู ในสถานศึกษา ในคำถามต่างๆ ข้อจะมีข้อมูลที่ต้องตอบ 2 แบบคือ สภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวัง เป็นรายชื่อ

ระยะที่ 2

ผู้วิจัยสรุปประเด็นข้อค้นพบสำคัญจากการศึกษาในระยะที่ 1 จากการตอบแบบสอบถาม เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากนั้นนำไปสร้างเครื่องมือ คือ คู่มือการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประกอบด้วยประเด็นคำถาม และแบบบันทึกที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยวิเคราะห์หาค่าสถิติ ดังนี้

ระยะที่ 1 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะ Soft Skills ของครู

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) วิเคราะห์โดยวิธีแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สอบถามเกี่ยวกับ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะ Soft Skills ของครู ในสถานศึกษา โดยทำการวิเคราะห์ดังนี้

1) วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ทั้ง 2 แบบคือ สภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวัง เป็นรายชื่อ 2) การแปรผลค่าเฉลี่ยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ 3) เรียงลำดับความต้องการจำเป็น จากความต้องการจำเป็นมาก ไปหาน้อย โดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) ซึ่งเป็นดัชนีการจัดเรียงอันดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น หากผลต่างของสภาพที่คาดหวัง และ สภาพที่เป็นจริง และหารด้วยค่าของสภาพที่เป็นจริงเพื่อถ่วงน้ำหนักก่อนจะนำมาจัดอันดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ระยะที่ 2

วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่บันทึกระหว่างการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปใจความของเนื้อหา จัดหมวดหมู่ในส่วนที่เหมือนกัน ใกล้เคียงกัน ในแต่ละประเด็น สรุปแนวทางที่ค้นพบและข้อเสนอแนะ นำเสนอโดยบรรยาย แบบความเรียง

การเก็บข้อมูล

ระยะที่ 1

เป็นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผู้วิจัยรับหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนั้นนำแบบสอบถามส่งไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และติดต่อรับกลับด้วยตนเอง ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 351 ฉบับ และได้รับคืนจำนวน 351 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ระยะที่ 2

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดย ถ่ายภาพ บันทึกเสียง และจดบันทึก ซึ่งต้องมีการชี้แจงถึงความจำเป็นก่อนดำเนินการ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้

1) คือ ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา ($PNI_{Modified} = 0.242$) 2) คือ ด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการจัดการข้อมูล ($PNI_{Modified} = 0.195$) และ 3) คือ ด้านทักษะในการสื่อสาร ($PNI_{Modified} = 0.192$)

ผลการศึกษา แนวทางในการพัฒนาทักษะ Soft Skills เพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูพบว่า 1) ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา ผู้บริหารควรดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้ (1) ส่งเสริมการฝึกอบรมแก่ครูด้านการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการอบรมเชิงปฏิบัติการ รวมถึงการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะใหม่ๆ (2) ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนา นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (3) ส่งเสริมให้ครูนำระบบวงจรคุณภาพ PDCA สู่อำนาจปฏิบัติจริงในการจัดการเรียนรู้ (4) ควบคุมการความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียน การสอน เช่น การสอนแบบ Cippa การสอนแบบจิ๊กซอว์ การสอนแบบเป็นฐาน และการสอนแบบบทบาทสมมุติ และส่งเสริมการเผยแพร่วิธีสอนที่ดีเลิศของครู 2) ด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการจัดการข้อมูล ผู้บริหารควรดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้ (1) กำหนดให้ครูจัดทำแผนพัฒนาตนเอง (Individual Development Plan : ID PLAN) นำสู่การจัดการความรู้ (2) พัฒนาระบบการนิเทศ ภายใน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เกี่ยวกับปัญหาของผู้เรียน ที่เน้นการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่พัฒนาคุณลักษณะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (3) สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (4) ส่งเสริมการสร้างขวัญกำลังใจครู สนับสนุนให้ครูค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ (5) ส่งเสริมสนับสนุน ให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย 3) ด้านทักษะในการสื่อสาร ผู้บริหารควรดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้ (1) จัดระบบข้อมูลสารสนเทศและการจัดการความรู้ในโรงเรียน (2) กระตุ้นให้ครูใช้สื่อ และเทคนิคที่หลากหลายในการนำเสนอผลต่อที่ประชุม (3) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ และการบริหารจัดการ รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลสำคัญจำเป็นสำหรับครู เช่น รายงานการประชุม

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำผลการวิจัย 3 ลำดับแรก ที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา พบว่า ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 คือ วิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนรู้ด้วยระบบวงจรคุณภาพ PDCA ได้ ครูควรปรับปรุงทักษะการคิดและแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครู โดยต้องอาศัยระบบวงจรคุณภาพ PDCA ในการจัดการเรียน ครูควรจะสามารถคิดวิเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ สร้างนวัตกรรมและสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ครูควรขยายและปรับปรุงทักษะการคิดเพื่อให้ความคิดและการแก้ปัญหา ซึ่งการที่ครูจะสามารถ วิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนรู้ด้วยระบบวงจรคุณภาพ PDCA ได้ ต้องอาศัยการอบรมเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มความรู้ของครู รวมถึงการเรียนออนไลน์ด้วย [4] สอดคล้องกับผลการสนทนากลุ่มที่ระบุว่า “...จัดการอบรม คัดเลือกแกนนำที่เก่งๆ ในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา มาขยายผล มาถ่ายทอดแต่ละสาขาเขตต่างๆ เพื่อให้ทักษะคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาสูงขึ้นให้ได้ ติดตามว่าครูนำไปได้ใช้จริง รวมถึงการเรียนออนไลน์ TEPE ONLINE เพื่อครูเข้าไปเรียนและนำมาใช้ได้มากขึ้น...ครูทำเรื่องนี้อยู่ตลอด ในการจัดการเรียนการสอน ก่อนจะทำเรื่องใดต้องมีการวิเคราะห์ วางแผน สรุป ประเมินอยู่แล้ว อาจจะต้องอบรมให้ครูเข้าใจระบบวงจรคุณภาพ PDCA ..” (ผู้บริหารเขตพื้นที่ คนที่ 1, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2559)

จากความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเสนอแนวทางการพัฒนาไว้ว่าผู้บริหารควรดำเนินการในเรื่องต่อไปนี 1) ส่งเสริมการฝึกอบรมแก่ครูด้านการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาด้วยกระบวนการอบรมเชิงปฏิบัติการ รวมถึงการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ 2) ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนา นวัตกรรม 3) ส่งเสริมให้ครูนำระบบวงจรคุณภาพ PDCA สู่การปฏิบัติจริงในการจัดการเรียนรู้ 4) การจัดการความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมการเผยแพร่วิธีสอนที่ดีเลิศของครู

2. ด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการจัดการข้อมูล พบว่า ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 คือ สามารถพัฒนาความรู้โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์สร้างนวัตกรรมใหม่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ [11] มีกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากร โดย พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ และแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและการวิจัย วิธีการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาการคิด และการวัดประเมินผล และประเมินผลนักเรียนให้มีคุณภาพตามศักยภาพเป็นรายบุคคล สอดคล้องกับ ผลการสนทนากลุ่มที่ระบุว่า “...โครงการที่ดีๆ ของแต่ละ โรงเรียนมีมาก เช่นสถานศึกษาพอเพียง มีการหาหนดนวัตกรรมที่เป็นเลิศ เป็นการสร้างความคิดสร้างสรรค์ให้กับครูในโรงเรียน และผู้บริหารเข้าไปเสริมสพฐ. มีกิจกรรมต่างๆ ออกมา ก็เป็นการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของครูแต่ละ โรงเรียน เขตก็ดำเนินการอยู่ มีนวัตกรรมมีเกิดขึ้นมากมาย เราน่าจะนำมาใช้อย่างจริงจัง ...” (ผู้บริหารเขตพื้นที่ คนที่ 1, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2559)

จากความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเสนอแนวทางการพัฒนาไว้ว่าผู้บริหารควรดำเนินการในเรื่องต่อไปนี ผู้บริหารควรดำเนินการในเรื่องต่อไปนี

1) กำหนดให้ครูจัดทำแผนพัฒนาตนเอง (Individual Development Plan : ID PLAN) นำสู่การจัดการความรู้ 2) พัฒนาระบบการนิเทศ ภายใน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ที่เน้นการเรียนการสอนที่พัฒนาคุณลักษณะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 3) สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 4) ส่งเสริมการสร้างขวัญกำลังใจครู สนับสนุนให้ครูค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ 5) ส่งเสริมสนับสนุน ให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

3. ด้านทักษะในการสื่อสาร พบว่า ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 คือ พุดโน้มน้ำใจผู้ร่วมงานในเรื่องของการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้ การที่มีทักษะในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยเน้นคน คู่กับการบริหารงาน

ดังนั้น การเป็นผู้นำโน้มน้าวให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยปรับปรุงการทำงานและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้ทีมงาน ยืดหยุ่น และเรียนรู้สิ่งใหม่ [6] และสอดคล้องกับผลการสนทนากลุ่มที่ระบุว่า “...การโน้มน้าวใจผู้อื่น มีความสำคัญ สำหรับผู้บริหารและครู ทำอย่างไรให้ผู้ร่วมงานทำหน้าที่ให้ดีที่สุด โดยเฉพาะคุณครูที่ต้องลงไปในการเรียนการสอน การจูงใจให้เพื่อนร่วมงานทำงาน การโน้มน้าวใจผู้อื่น อาจจะใช้การปฏิบัติเป็นตัวอย่าง อบรมให้ครูได้ฝึกพูด โน้มน้าวใจ ผู้บริหารต้องใช้เทคนิคต่างๆ ในการโน้มน้าวใจให้ครูร่วมกันทำงานทั้งโรงเรียน ...” (ผู้บริหารเขตพื้นที่ คนที่ 1, สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2559)

จากความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเสนอแนวทางการพัฒนาไว้ว่า ผู้บริหารควรดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้อย่างน้อย 1) จัดระบบข้อมูลสารสนเทศและการจัดการความรู้ในโรงเรียน 2) กระตุ้นให้ครูใช้สื่อ และเทคนิคที่หลากหลายในการนำเสนอผลต่อที่ประชุม 3) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการ รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลสำคัญจำเป็นสำหรับครู

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา พบว่าผู้บริหารควรส่งเสริม ดังนี้ 1) ส่งเสริมการฝึกอบรมแก่ครูด้านการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาด้วยกระบวนการอบรมเชิงปฏิบัติการ รวมถึงการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ 2) ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนา นวัตกรรม 3) ส่งเสริมให้ครูนำระบบวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ในการปฏิบัติจริงในการจัดการเรียนรู้ 4) ควรจัดการความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมการเผยแพร่วิธีสอนที่ดีเลิศของครู

1.2 ด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการจัดการข้อมูล พบว่าผู้บริหารควรส่งเสริม ดังนี้ 1) กำหนดให้ครูจัดทำแผนพัฒนาดตนเอง (Individual Development Plan : ID PLAN) นำสู่การจัดการความรู้ 2) พัฒนาระบบการนิเทศภายใน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ที่เน้นการเรียนการสอนที่พัฒนาคุณลักษณะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 3) สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 4) ส่งเสริมการสร้างขวัญกำลังใจครู สนับสนุนให้ครูค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ 5) ส่งเสริมสนับสนุน ให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

1.3 ด้านทักษะในการสื่อสาร พบว่าผู้บริหารควรส่งเสริม ดังนี้ 1) จัดระบบข้อมูลสารสนเทศและการจัดการความรู้ในโรงเรียน 2) กระตุ้นให้ครูใช้สื่อ และเทคนิคที่หลากหลายในการนำเสนอผลต่อที่ประชุม 3) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ และการบริหารจัดการ รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลสำคัญจำเป็นสำหรับครู

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัย เพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาของครู เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาตามความต้องการจำเป็นของครูต่อไป

2.2 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะ Soft Skills เพื่อการจัดการเรียนรู้ของครู ที่เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกของครู เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาครูต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. Ministry of Education. National Education Act (No. 3) B.E. 2553. Bangkok: Express Transportation Organization of Thailand (ETO); 2010.
2. Ministry of Education. The Core Curriculum of the Basic Education Act B.E. 2551. Bangkok: Agricultural Cooperatives of Thailand; 2009.
3. Ministry of Education. Strategy for Improving the Quality of Education, Four-year Strategic Plan (2012-2015). Bangkok: Office of the Education Council; 2011.
4. Ngang TK. Novice Teacher Perceptions of the Soft Skills Needed in Today's Workplace. [n.p.]. Park, CA: Sage; 2014.
5. Kanechaiyaporn P. What is Soft Skill and Do You Have It or Not?. Search it on 25 November 2015 from <http://jobnisit.com>; 2015.
6. Phanich W. The Way of Learning for Students in the 21st Century. Bangkok: Foundation of Sodsri Saritwong; 2012.
7. Somerset F. The softer side of leadership: how to take your leadership to deeper level. Journal of career intelligence. 2001; 75 (7), 12-13.
8. Phuyphunga S. The Needs Assessment for Development of Professional Teachers of Teachers under the Office of Secondary Educational Service Area 30. Thesis of Master of Education in Educational Administration, Graduate Studies, Khon Kaen University; 2015.
9. Parakho N. Leadership Soft Skills of The Administrators Under The Office of Secondary Educational Service Area 24. Thesis of Master of Education in Educational Administration, Graduate Studies, Khon Kaen University; 2015.
10. Wongwanich S. Research for the Needs Assessment. Third Edition. Bangkok: Chulalongkorn University; 2015.
11. Secondary Educational Service Area Office 25. Document No. 10/2558. Khon Kaen: Policy and Plan Group, Secondary Educational Service Area Office; 2015.